

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:1120

av Boriana Åberg (M)

Överklagandeprocessen vid detaljplaneärenden och bygglov

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en avgift för överklagande av detaljplan eller bygglov och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa ett kostnadsansvar för den förlorande parten i ett överklagandemål och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Ett av vår tids stora samhällsproblem är att tillgången på bostäder vida understiger efterfrågan. Trots stor politisk enighet om behovet av att få fart på bostadsbyggandet, och åtskilliga insatser av olika slag, förbättras inte situationen. Hindren för att bostadsbyggandet på allvar ska sätta fart är många, och av högst varierande art. En del går ganska lätt att få bort genom politiska beslut om viljan finns, andra inte. Under alliansregeringen gjordes ett antal förändringar i rätt riktning. Bland annat ändrades instansordningen vid överklagande av detaljplane- och bygglovsärenden så att tiden för överklagandeprocessen kunde förkortas. Trots denna förändring är just överklaganden av sådana ärenden, inte minst i storstadsområdena, något som bidrar till att försena många angelägna byggnationsprojekt.

Då det i dag inte är förenat med någon som helst kostnad att överklaga en detaljplan eller ett bygglov finns det ingen återhållande faktor som avhåller från rena okynnesöverklaganden. Även om det helt uppenbart inte finns någon möjlighet att vinna framgång så finns det ingen anledning att avstå. Genom att överklaga kan man på det

viset åtminstone försena ärendet, och kanske t o m trötta ut byggherren så att projektet aldrig kommer till stånd. För byggherren i fråga är däremot överklagandet försenat med en rad kostnader, dels de direkta kostnaderna för juridiska ombud och eventuella experter som behövs för att försvara bygglovets eller detaljplanens dels de ofta än mer omfattande indirekta kostnaderna som förseningen drar med sig, dels i form av utebliven avkastning på insatt kapital, dels i form av den risk man utsätts för genom den osäkerhet som uppstår genom överklagandet.

Motivet till den rådande ordningen anses vara en demokrati- och rättssäkerhetsfråga. Ingen ska avhållas från att överklaga ett ärende och få sin sak prövad enbart av ekonomiska skäl. Men i själva verket torde det vara tvärt om. Ett kostnadsansvar vid okynnesöverklaganden blir ett skydd för alla parter, både svaga och starka. Det kan inte vara en demokratisk rättighet att utan risk för ansvar få driva okynnesöverklaganden som leder till skada för annan part, oavsett om den skadelidande parten är stark eller svag. Hur ett kostnadsansvar för okynnesöverklagande skall utformas får en kommande utredning visa, men det finns olika alternativ som bör studeras. En framkomlig väg kan vara att införa en avgift för överklagande. En sådan avgift kan utgå generellt eller enbart vid de fall överklagandet inte vinner gehör. En principiellt annan väg att gå är att ge byggherren status som motpart i processen (i dag är kommunens byggnadsnämnd eller motsvarande motpart) och införa kostnadsansvar för förlorande part, vilket är förhållandet vid flertalet andra rättsprocesser.

Boriana Åberg (M)